

Mesterbrev

Postboks 5145, 0302 Oslo

HK-dir -Kompetansereformutvalget

post@hkdir.no

Deres referanse: «Innspill til kompetansereformutvalget»

Dato: 31.01.2024

Innspill fra Mesterbrevnemnda: Kompetansereform for arbeidslivet

Mesterbrevnemnda har lest mandat for kompetansereform i arbeidslivet, og ser at mesterkvalifikasjonen kan være relevant for kompetansereformutvalget når det gjelder flere av punktene utvalget ønsker innspill på. Mesterkvalifikasjonen bidrar til kompetanseutvikling for grønn omstilling, økt innovasjons- og konkurransekraft - og kvalifikasjonen kan redusere rekrutteringsutfordringer og forhindre frafall i arbeidslivet som følge av manglende kompetanse.

Mesterbrevnemnda er et trepartssamarbeid oppnevnt av Nærings- og fiskeridepartementet, og har ansvar for utvikling og omfang av mesterbrevordningen. Mesterbrevordningen reguleres i Lov om mesterbrev i håndverk og annen næring med tilhørende forskrifter og delegerer til nemnda å praktisere, administrere, organisere og utvikle mesterbrevordningen, herunder fastsette hvilke fag som er mesterfag og vedta hvilke kvalifikasjonskrav som gjelder ved tildeling av mesterbrev. Gjennom partenes aktive deltakelse har Mesterbrevloven med tilhørende forskrifter sikret relevans og kvalitet i mesterbrevet som kvalifikasjon og i mesterbrevordningen for øvrig. Det er de aktive mesterne som i sin helhet finansierer ordningen.

Mesterbrevordningen er et viktig nærings- og kompetansepolitisk virkemiddel. Ordningen omfatter i dag rundt 70 mesterfag. Mesterbrevordningen ble opprettet i 1986 og fra oppstart av ordningen har det blitt tildelt ca. 50 000 mesterbrev. Hvert år tildeles om lag 600 nye mesterbrev og i dag finnes det rundt 14000 mestere og nærmere 7000 mesterbedrifter, fordelt over hele landet. Mesterbedriftene bidrar til viktig sysselsetting og verdiskaping og er ofte hjørnestensbedrifter i distriktene. En rapport fra Menon Economics, utarbeidet på oppdrag fra Mesterbrevnemnda, viser at verdiskapingen for mesterbedrifter holder seg stabilt stigende også i nedgangstider.

Mesterbrevet som kvalifikasjon

Mesterkvalifikasjonen er en formell, høyere yrkesfaglig lederkvalifikasjon skreddersydd for håndverkere som ønsker å videreutvikle seg i eget fag. Kvalifikasjonen består av 3 komponenter: fag-/svennebrev i et mesterfag, relevant og allsidig praksis i faget og mesterutdanning eller annen godkjent utdanning. Praksis opparbeidet i arbeidslivet er en vesentlig del av kvalifikasjonen. Mesterkvalifikasjonen gir kompetanse på høyt nivå både som fagekspert og leder, og sikrer etterspurt kompetanse samt rekruttering til håndverksfagene. Mesterkvalifikasjonen må forstås på lik linje med utdanningskvalifikasjonene som i dag er innplassert i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Mesterbrevnemnda mener at den norske mesterkvalifikasjonen skal innplasseres på nivå 6 i NKR på lik linje med sammenlignbare europeiske mesterkvalifikasjoner.

Mesterbrev

Postboks 5145, 0302 Oslo

Mesterbrevnemndas innspill

Mesterbrevnemnda har valgt å gi innspill til følgende punkter – disse anses spesielt relevante for vårt bidrag til utvalget.

Muligheter og virkemidler for læring i arbeidslivet i Norge.

Mesterkvalifikasjonen innebærer livslang læring i praksis. De fleste som tildeles mesterbrev har lang arbeidserfaring etter fag-/svennebrev før de søker om mesterbrev. Mesterkvalifikasjonen er en av få videreutdanningsmuligheter for håndverkere som ønsker en utøvende lederrolle i eget fag. Det at utdanningen er tilrettelagt for å gjennomføres i kombinasjon med arbeid, og at det er et krav om praksis i mesterfaget for å tildeles mesterbrev, gjør mesterkvalifikasjonen til et virkemiddel for læring i arbeidslivet.

Ved å øke bevisstheten rundt hvilke muligheter for faglig utvikling og videre karriere som finnes i yrkesfagene, mener nemnda fagene vil bli et mer attraktivt yrkesvalg. Det er kartlagt at mesterbedrifter utpeker seg som de bedriftene som tar inn flest lærlinger, og bidrar ved dette til både kompetanseutvikling og rekruttering i håndverksfagene.

Hvordan legge til rette for at det utvikles kostnadseffektive utdannings-/kompetanseutviklingsmuligheter av god kvalitet, tilpasset behovene i arbeidslivet?

Mesterkvalifikasjonen er tilpasset behovene i arbeidslivet ved at den utvikles i nært samarbeid med arbeidslivets parter i det enkelte mesterfag. Dette sikrer både relevans og forankring. Korte beslutningsveier sørger for at kvalifikasjonen holdes løpende oppdatert. Mesterkvalifikasjonen er en høyere yrkesfaglig kvalifikasjon og som i forskrifts form har nedfelt et spesifikt krav om praksis i eget fag etter avlagt fag- eller svennebrev før tildeling av et mesterbrev. Dette innebærer at en viktig del av kvalifikasjonen opparbeides i arbeidslivet, og styres av arbeidslivets og bedriftenes behov.

Som fagekspert har mesteren kompetanse som sikrer faglig kvalitet i utførelse, etter gjeldende lover, standarder og normer. Mesteren sikrer innovative løsninger i tråd med god håndverksskikk og har ansvar for faglig utvikling og opplæring av lærlinger og svenner. Som leder har mesteren kompetanse til å etablere og drive små og mellomstore håndverksbedrifter basert på lønnsomhet og fornuftig bruk av ressurser.

Mesterkvalifikasjonen er også sentral når det gjelder å sikre et seriøst arbeidsliv.

Det at en vesentlig del av mesterkvalifikasjonen er praksis opparbeidet i arbeidslivet, samt at mesterutdanningen gjennomføres i løpet av 1 ½ - 2 år på deltid i kombinasjon med full jobb, gjør ordningen kostnadseffektiv. At utdanningen kan tas både som klasseromsundervisning, nettundervisning eller som en kombinasjon av samlinger og nettundervisning, gjør muligheten for å bli mester svært fleksibel.

Hvordan kan de tre partene legge enda bedre til rette for læring i arbeidslivet?

Som nevnt i innledningen er Mesterbrevnemnda et trepartssamarbeid oppnevnt av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) etter forslag fra LO og NHO. Nemdas leder oppnevnes av NFD

Mesterbrev

Postboks 5145, 0302 Oslo

Hvordan kan det videreutvikles modeller for realkompetansevurdering og verdsetting av kompetanse utviklet i arbeidslivet?

Mesterbrevnemnda var tidlig ute med å anerkjenne realkompetanse som grunnlag for å søke om mesterbrev. Søknad om mesterbrev på bakgrunn av realkompetanse er nedfelt i egen forskrift.

Realkompetanse som grunnlag for tildeling av mesterbrev bygger på en forståelse og anerkjennelse av arbeidslivet som arena for læring, og en erkjennelse av at kompetanse opparbeidet i arbeids- og næringslivet er likeverdig med kompetanse oppnådd gjennom utdanning.

For å kunne søke mesterbrev på dette grunnlaget må søker ha både praksis som utøver i faget og som næringsdrivende eller leder i faget med faglig og forretningsmessig ansvar for virksomheten. Hoveddelen i en realkompetansesøknad er søkerens vurdering og beskrivelse av egen kompetanse opp mot læringsutbyttene som fremkommer i studieplanene for det aktuelle mesterfaget.

Mesterbrevnemnda har utviklet et digitalt søknadsskjema til bruk for personer som søker om mesterbrev på bakgrunn av realkompetanse. Søknadsprosessen er omfattende for søker, og det er ressurskrevende for Mesterbrevnemnda å behandle denne type søknader.

Med vennlig hilsen

Mesterbrevnemnda

Anne Kirsti Sandberg Felldal
Fagsjef kompetanse

Jørgen Hallvik
Kompetanserådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur